

Huvudman

Helsingborgs kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

Beslut

Datum 2024-10-01

Dnr 2024:4640

Sida 1 (16)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Olympiaskolan i Helsingborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) HELSINGBORGS KOMMUN att senast **måndag den 3 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och utbildningen på introduktionsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om HELSINGBORGS KOMMUN inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

HELSINGBORGS KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd. Detta innebär att elever som är i behov av individuella extra anpassningar, och för vilka anpassningar på gruppnivå inte tillgodoser elevens behov av stöd, ska ges sådana individuella extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Utbildningen på introduktionsprogram

1. Se till att utbildningen på introduktionsprogrammet individuellt alternativ utformas utifrån den enskilda elevens behov och förutsättningar. Detta innebär att huvudmannen ska upphöra med att i denna utbildning ha obligatoriska moment i form av ämnen eller kurser för samtliga elever utan att det har gjorts en individuell bedömning av om eleven har behov av dessa ämnen eller kurser i sin utbildning. (17 kap. 4 § skollagen och 6 kap. 6 gymnasieförordningen (2010:2039))

2. Se till att utbildningen på introduktionsprogrammet språkintröduktion utformas så att utbildningen innehåller de ämnen som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Detta innebär att huvudmannen ska upphöra med att i denna utbildning ha obligatoriska moment i form av ämnen eller kurser för samtliga elever utan att det har gjorts en individuell bedömning av om eleven behöver dessa ämnen eller kurser för sin fortsatta utbildning. Detta innebär också att utbildningen inte ska innehålla grundskoleämnen som eleverna redan har godkända betyg i. (17 kap. 4 § skollagen och 6 kap. 8 § gymnasieförordningen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) HELSINGBORGs KOMMUN en anmärkning avseende brister rörande åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling. HELSINGBORGs KOMMUN ska senast **måndag den 3 mars 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser lärarledd undervisning och garanterad undervisningstid, skolans arbete med särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:4640) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Olympiaskolan i Helsingborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Olympiaskolan följer gällande bestämmelser om lärarledd undervisning och garanterad undervisningstid, extra anpassningar och arbetet med särskilt stöd, studiehandledning, utbildningen på introduktionsprogram samt skolans åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare, personal i elevhälsan samt rektorn och biträdande rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat scheman, huvudmannens fördelning av undervisningstid, åtgärdsprogram och individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Majoriteten av de intervjuade eleverna uppger att man kan få hjälp av lärare om något är svårt. Flera elever säger att det finns extra stödlektioner, som är frivilliga att gå på. Såväl flera lärare som en representant från elevhälsan säger att lärare inte har möjlighet att ge alla elever med behov av individuella extra anpassningar det stöd de behöver. De säger att skälet till det är att skolan har stora klasser och att det i flera klasser finns många elever som har olika behov av stöd. Elevhälsans representant säger att detta varit en utmaning i flera läsår. Flera lärare säger att de därför jobbar mycket med generella anpassningar på gruppnivå för att lättare möta alla elever, men säger att de generella anpassningarna inte räcker för alla elever. Lärare ger i intervju exempel på att i vissa klasser har mer än hälften av eleverna en diagnos och att det för dessa elever inte är tillräckligt med generella anpassningar, att det behövs fler vuxna i klassrummet för att kunna ge individuell stöttning till alla elever som behöver det samt att elever som har behov av att sitta avskilt som en extra anpassning inte har möjlighet att göra det eftersom de har få grupprum.

Flera elever på nationella program i år 3 säger att det under förra läsåret var väldigt stökigt på matematiken, att det berodde på att många elever behövde hjälp eftersom kursen matematik 2 b är svår och att de inte fick hjälp. Eleverna säger även att det var många som fick F i kursen matematik 2 b. Elever berättar att de i matematiken förra året placerades så att en duktig elev satt bredvid en som inte var så duktig och säger att detta inte var bra eftersom duktiga elever då inte hann arbeta själva utan tvingades hjälpa den de satt bredvid. Elever som går i år 2 säger att de känner igen att det är många som tycker att den matematikkursen är svår och som inte får hjälp. En lärare säger att många elever behöver stöd i matematik, att hen inte hinner ge alla elever som behöver individuellt stöd sådant stöd och att det är ett dilemma att de inte har eleverna i mindre grupper i matematiken. En representant för elevhälsan säger att hens uppfattning är att det stöd som ges i matematik under nuvarande läsår inte ger eleverna rätt förutsättningar att lyckas. Såväl läraren som de intervjuade representanterna i elevhälsan säger att de tidigare läsår hade eleverna i mindre undervisningsgrupper i matematiken och att de då fick bättre resultat. Detta upplägg finns inte detta läsår och elevhälsans representanter säger att deras uppfattning är att detta kommer leda till lägre resultat i matematik igen. Läraren säger vidare att de erbjuder eleverna mycket resurstid i matematik. Såväl läraren som elevhälsans representanter uppger dock att eleverna inte går på de stödlektioner som erbjuds eftersom eleverna inte tycker att de får stöd på dessa stödlektioner då de inte förstår vad läraren som ansvarar för stödlektionerna säger. Elevhälsans representanter säger även att en stödlektion är klockan 17–19 och säger att det inte är realistiskt att eleverna ska kunna ta del av stödet som erbjuds vid den tiden på dagen utifrån de problem eller utmaningar de har. Läraren säger att eleverna därför söker upp ordinarie lärare i stället för att få hjälp, men att de inte har möjlighet att ge stöd till alla elever som behöver det.

Rektorn säger att extra anpassningar har varit ett fokusområde på skolan de senaste tre åren. Skolan har i flera år arbetat med att utifrån examensmålen se vad eleverna behöver för stöd för att nå de enskilda målen och lärare har tagit fram en lista med olika stödinsatser som de arbetar med. När rektorn får bemöta att flera lärare säger att de inte har möjlighet att ge elever individuella extra anpassningar och att de generella extra anpassningar som dessa elever får inte räcker, säger rektorn att hen inte delar personalens uppfattning och att hen tror att detta är ett problem från tidigare läsår. Hen säger att de har schemalagt 20 timmar extra undervisningstid, i form av extra handledningstid, i matematik. Rektorn säger också att den tidigare specialpedagogen hjälpte lärare och gav tips på individualiserade anpassningar som de kan använda för att stötta elever i behov. Rektorn säger även att hen känner till att det stöd som ges i matematik i form av resurstid inte används av elever som behöver det

eftersom elever har svårt att förstå vad resursläraren säger och att skolan därför har anställt en ny matematiklärare.

Huvudmannen uppger i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen den 26 september 2024 att det numera finns ett grupprum till. Huvudmannen säger även att det inte stämmer att det inte erbjuds stöd i mindre grupp i matematik, att de har intensiv matematik i alla grupper och att alla elever med F i matematik 1 eller 2 erbjuds stöd måndagar klockan 14–17 samt individuellt stöd (ca 30 min) under veckan.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever på Olympiaskolan som inte får det stöd i form av extra anpassningar som de är i behov av. Intervjuer med lärare och elevhälsan visar att lärare inte har möjlighet att ge alla elever det stöd i form av extra anpassningar på individnivå som de är i behov av och att de generella extra anpassningar som ges på gruppnivå inte är tillräckliga för de elever som är i behov av individuellt stöd. Att rektorn i intervju uppger att hen inte delar personalens uppfattning och att huvudmannen i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen uppger att elever ges extra stöd i matematik föranleder ingen annan bedömning.

Utbildningen på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har bett att få ta del av huvudmannens aktuella plan för introduktionsprogram. Av inlämnad plan framgår att utbildningen på individuellt alternativ, IMA-VUXSAM, ska utformas utifrån den enskilde elevens önskemål, behov och förutsättningar. Utbildningen ska utformas med tyngdpunkt på det svenska språket (svenska som andraspråk) och samhällsorienterande undervisning. Utbildningen kan också innehålla

undervisning i engelska och i matematik. Av huvudmannens plan för introduktionsprogram framgår vidare att utbildningen på språkintröduktion ska utformas utifrån den enskilde elevens önskemål, behov och förutsättningar. Utbildningen ska utformas med tyngdpunkt på det svenska språket och samhällsorientering. Utbildningen kan också innehålla undervisning i engelska och i matematik. Vidare ska utbildningen erbjuda de ämnen och kurser på grundskole- respektive gymnasienivå som eleven behöver för sin fortsatta utbildning.

Av inkommen dokumentation framgår att det på Olympiaskolan bedrivs utbildning inom introduktionsprogrammen språkintröduktion (IMS) och individuellt alternativ (IMA) - VUXSAM. Eleverna på IMS är indelade i fyra olika klasser, IMS 1 – 4, beroende på vilken språklig nivå eleverna befinner sig på. Eleverna på IMA – VUXSAM är indelade i en klass. Varje klass har ett schema med de ämnen som samtliga elever i klassen ska ges undervisning i. För respektive klass inom IMS och för klassen IMA - VUXSAM har huvudmannen även fördelat undervisningstid i de ämnen som samtliga elever i klassen ska ges undervisning. Av huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid framgår att undervisningstid har fördelats för samtliga klasser på IMS, steg 1-4, i bland annat engelska, matematik och idrott och hälsa. Av samtliga klassers scheman framgår även att undervisningstid är schemalagt i dessa ämnen. Vidare har huvudmannen fördelat undervisningstid för klassen IMA – VUXSAM i bland annat engelska och matematik. Undervisningstid i dessa ämnen är också schemalagt i klassens schema.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga individuella studieplaner (ISP) för elever på introduktionsprogrammen IMS och IMA. Samtliga ISP:er innehåller uppgifter om mål och längd samt avslutade och pågående kurser. Av elevernas ISP:er framgår att samtliga elever i en klass, som pågående kurser under innevarande läsår, har de ämnen som framgår av klassens schema och fördelat undervisningstid för klassen. Vissa elever har därutöver även under innevarande läsår pågående kurser i grundskoleämnena bild och musik. Av flertalet ISP:er framgår att elever under innevarande läsår, som pågående kurser, läser gymnasiekurser i ämnena matematik och engelska, att ett tiotal elever läser kursen engelska 6 och någon enstaka kursen engelska 7 och kursen matematik 3 b. Vidare framgår att samtliga elever på IMS i sin ISP har grundskoleämnet idrott och hälsa som pågående kurs.

Huvudmannen uppger i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen den 26 september 2024 att samtliga elever som har betyg i idrott från grundskola och går i IMS3 eller IMS4 nu erbjuds kursen idrott och hälsa 1.

Utbildningens utformning

Såväl elever på IMS och på IMA som lärare berättar att det är obligatoriskt att läsa engelska, även om eleverna har godkända betyg i ämnet från grundskolan. Flera elever säger att de berättade för skolan när de började att de redan har godkända betyg i engelska från grundskolan, och vissa även i engelska 5, och att de därför inte behövde läsa engelska. Flera elever säger att de nu läser engelska 6 och att de måste fortsätta läsa engelska trots att de läser på den nivån. De säger att alla som går på deras program måste läsa svenska som andraspråk (SVA), matematik och engelska. Om de har godkänt i grundskoleämnena matematik och engelska måste de ändå fortsätta läsa de ämnena hela tiden och får då läsa gymnasiekurser. Eleverna på IMS och IMA säger att de inte kan byta ut engelskan eller matematiken mot något annat ämne. Flera lärare säger att eftersom det är obligatoriskt för eleverna på IMS och IMA att bland annat läsa engelska, även för de elever som ligger på en hög gymnasial nivå kunskapsmässigt, är det nog inte utifrån elevens behov som de läser ämnet. Lärare säger vidare att eleverna inte behöver läsa mer engelska för att komma vidare i sin utbildning och nå sina mål och att dessa elevers behov kanske snarare är att läsa andra grundskoleämnen eller mer SVA för att komma vidare. Studie- och yrkesvägledare (SYV) säger att hen har fått till sig att det finns vissa ämnen som måste ingå i elevernas utbildning. SYV säger att hens uppfattning är att elevernas ISP:er inte helt och hållet motsvarar elevernas behov och förutsättningar.

På fråga om utbildningen för samtliga elever på IMS och IMA utgår från deras enskilda behov och förutsättningar, mot bakgrund av att eleverna i de olika klasserna i princip läser samma ämnen och att samtliga elever måste läsa matematik och engelska även om de har klarat grundskoleämnet eller gymnasiekurser i ämnet, säger biträdande rektorn (*med ansvar för utbildningen på introduktionsprogrammen*) att det inte är ett krav att vissa ämnen ska finnas i elevernas ISP:er, utan att planen tas fram för varje enskild elev. På fråga om varför flertalet elever läser engelska 6 och även engelska 7 i stället för andra grundskoleämnen eller gymnasiekurser som hade kunnat göra att de kom vidare i sin utbildning utifrån de mål de har satt upp, säger biträdande rektorn att det är upplagt så för att hen bedömer att det gynnar eleverna mest. Hen säger att de inom de natur- och samhällsorienterande blocken gör anpassningar efter elevernas behov och mål, men att de inte har gjort bedömningen att de bör ta bort engelska eller matematik för några elever. Biträdande rektorn säger att IMA-eleverna ska vidare till vuxenutbildning och att de inte hade gynnats av att läsa exempelvis hemkunskap i stället för engelska. Hen säger också att hen inte kan se att de eleverna ska läsa annat än vad de läser idag. När det gäller IMS säger biträdande rektorn vidare att det är tveksamt om de ska trycka in fler kurser på de 23 timmar som eleverna har rätt till. Biträdande rektorn säger

att de bedömer att eleverna på IMS inte hade gynnats av att läsa andra ämnen på grund av sina bristande språkkunskaper och att de därför gör rätt på skolan. Eleverna kanske kan nå ett E i fler ämnen och kan söka till gymnasiet, men de kommer ändå inte komma in på grund av sina meritpoäng. Hen säger också att de flesta som läser engelska 6 har som mål att läsa på ett högskoleförberedande program, där de kommer behöva kursen. Biträdande rektorn säger vidare att de har haft diskussioner kring detta på huvudmannanivå och landat i att upplägget med att ha nivågrupperingar är mest gynnsamt för eleverna och anpassat utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Däremot säger biträdande rektorn att det finns en elev som har godkänt i kursen matematik 3b och där måste de nog diskutera hur de ska tänka vidare kring hens studier.

Grundskoleämnen som ingår i elevernas utbildning

Flera lärare och biträdande rektorn säger att de upplever att flera elever som läser på IMS och har betyg med sig från grundskolan, inte har de kunskaper som motsvarar betyget de har fått, främst i engelska och matematik. Efter samtal med eleven beslutar de att eleverna ska läsa grundskoleämnet engelska eller matematik igen. Lärare och biträdande rektorn säger att eleverna i dessa fall fortsätter att få undervisning i grundskoleämnena, trots att de har godkända betyg i ämnena. Lärare säger att de i dessa fall bedömer att det är nödvändigt att eleverna får läsa grundskoleämnet igen och repetera sina kunskaper och att det är svårt för dessa elever att läsa ämnet som gymnasiekurs, trots att de har betyg i grundskoleämnet. Biträdande rektorn säger att eleverna inte läser om ämnet rent formellt, eftersom de redan har betyg i ämnet, och att de inte får något nytt betyg. Eleverna får bara mer undervisningstid till de bedömer att eleverna ligger på godkänd nivå. Biträdande rektorn säger att skolan har som mål att elever ska lämna deras utbildning med rätt förutsättningar och med kunskaper som motsvarar ett visst betyg. Däremot säger biträdande rektorn att de kanske ska kalla det något annat i elevernas ISP.

Rättslig reglering

Av 17 kap. 3 § skollagen framgår att syftet med individuellt alternativ är att eleverna ska gå vidare till yrkesutbildning, annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden. Av samma lagrum framgår att syftet med språkintroduktion är att ge nyanlända elever en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller annan utbildning. Enligt 17 kap. 4 § ska introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintroduktion utformas för en enskild elev.

Enligt 6 kap. 6 § gymnasieförordningen ska individuellt alternativ utformas utifrån elevens behov och förutsättningar. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i. Den får även

innehålla hela eller delar av kurser i gymnasieämnen. Om eleven har förutsättningar för att läsa hela eller delar av kurser i gymnasieämnen ska utbildningen också innehålla sådana. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen. Av 6 kap. 8 § gymnasieförordningen framgår vidare att språkintröduktion ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivas under en kort inledande period. I övrigt ska språkintröduktion utformas utifrån de bedömningar som ska göras enligt 7 § och innehålla de ämnen som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnena. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Av 17 kap 7 § framgår att utbildningen på ett intröduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Vidare framgår att det för varje elev ska upprättas en individuell studieplan.

Enligt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen ska en individuell studieplan för en elev på intröduktionsprogram bland annat innehålla uppgifter om mål och längd, studier i grundskolans ämnen, kurser eller delar av kurser i gymnasieämnena, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utbildningen på intröduktionsprogrammen IMS och IMA. Skolinspektionens utredning visar att det för samtliga elever på dessa intröduktionsprogram är obligatoriskt att läsa ämnena engelska och matematik, även om eleverna har godkända betyg i dessa ämnen från grundskolan eller på gymnasiekurser. Även om biträdande rektorn uppger att hen har bedömt att detta upplägg är mest gynnsamt för eleverna, visar intervjuer med såväl elever som med lärare att eleverna på IMS inte behöver läsa dessa kurser för sin fortsatta utbildning. Intervjuer med elever på IMS och IMA, lärare och SYV visar även att utbildningen för de elever som läser dessa ämnen i form av kurser på en högre gymnasial nivå inte utgår från dessa elevers individuella behov och förutsättningar. Detta är en brist. Skolinspektionens utredning visar vidare att det finns elever på IMS som läser grundskoleämnena som de redan har godkända betyg i. Utredningen visar att det för vissa elever, som av skolan har bedömts ha bristande kunskaper i grundskoleämnena matematik och engelska, i utbildningen ingår att läsa dessa grundskoleämnena, trots att de redan har godkända betyg i ämnena från grundskolan. Även detta är en brist. Att biträdande rektorn uppger att skolan har bedömt att detta upplägg är bra för eleverna föranleder ingen annan bedömning.

Vad gäller kravet på att det för varje elev ska upprättas en individuell studieplan och att denna har det innehåll som författningarna kräver framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Ärendet avslutas därför i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

HELSINGBORGS KOMMUN verksamhet vid Olympiaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och utbildningen på introduktionsprogram. Det finns därför skäl att förelägga HELSINGBORGS KOMMUN att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Majoriteten av de intervjuade eleverna säger att de är trygga på skolan och att de tror att andra elever också är det. Eleverna säger att lärare reagerar om de hör eller ser något och att lärare då pratar med de elever som inte sköter sig. Flera elever säger att om lärare inte finns i närheten och ser vad som händer går de till rektorn eller till lärare och säger till om de blir utsatta för kränkningar. Majoriteten av de intervjuade eleverna säger att alla lärare tar en på allvar om man kommer till dem. Flera lärare säger att de agerar på det som de får kännedom om i klassrum eller när de är ute i korridorer. De säger även att de alltid agerar om elever kommer och berättar att det skett händelser som kan vara kränkande, att de även agerar på verbala kränkningar och skojbråk och att de då försöker reda upp det. Såväl representanterna från elevhälsan som rektorn säger att de delar bilden att personal alltid agerar om de uppfattar att en elev kan ha utsatts för kränkande behandling.

Flera lärare säger att det nog är många lärare som inte anmäler händelser som kan utgöra kränkande behandling så ofta som de borde. Lärare säger att de i stället för att anmäla försöker lösa situationen när den uppstått. Flera lärare säger att när det har skett en incident som kan utgöra kränkande behandling utreder de först om det är en kränkning. Om det är

en kränkning gör de sen en anmälan i ett digitalt system. Om de i utredningen kommer fram till att det inte är en kränkning gör de inte en anmälan. Såväl rektorn som samtliga representanter från elevhälsan uppger att deras uppfattning är att lärare inte anmäler allt som behöver anmälas. De säger att frågan har diskuterats och att de kommit fram till att anledningen är att lärare inte hinner anmäla allt som behöver anmälas eftersom det sker så mycket på skolan som kan uppfattas som kränkande behandling. Lärare gör därför ett urval och anmäler bara det värsta. En representant från elevhälsan säger att hen är med i samtal med lärare och påminner ofta om att en anmälan alltid ska göras samt hur en sådan anmälan ska gå till. Hen säger att direktivet från skolledningen är att alltid anmäla situationer som kan utgöra kränkande behandling. Rektorn säger att det finns ett stort pågående arbete med tryggheten på skolan och att de tillsammans med lärare har utvärderat antalet anmälningar förra läsåret. På fråga om lärare, enligt rutinen, först ska utreda om en händelse är en kränkning och därefter göra en anmälan, om de bedömer att det är en kränkning, svarar rektorn ja. Rektorn säger att detta betyder att lärare gör en viss sällning. Det kan vara så att det inte har gjorts en utredning innan anmälan har gjorts. Oavsett om en utredning gjorts innan anmälan eller inte görs alltid en utredning efter att en anmälan kommit in.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av förordning om läroplan för gymnasieskolan (2011:144) ska alla som arbetar i skolan uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det åtgärdande arbetet för att motverka kränkande behandling på Olympiaskolan. Skolinspektionens

utredning visar lärare inte anmäler alla händelser som kan utgöra kränkande behandling, utan att de gör ett urval av vilka händelser som anmäls. Skolinspektionens utredning visar också att lärare, innan de gör en anmälan, utreder om händelsen faktiskt är en kränkning, och att endast händelser som efter en sådan utredning är en kränkning, anmäls.

Vad gäller kravet på att alla som arbetar i skolan ska motverka kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för händelser som kan utgöra kränkande behandling framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Ärendet avslutas därför i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. HELSINGBORGS KOMMUN verksamhet vid Olympiaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller kravet på att personal ska anmäla händelser som kan utgöra kränkande behandling. Utredningen visar att lärare agerar på händelser som kan utgöra kränkande behandling samt att skolan har uppmärksammat att det är få anmälningar och har ett pågående arbete kring det. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela HELSINGBORGS KOMMUN en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Lärlarled undervisning och garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens fördelning av undervisningstid och av intervju med rektorn framkommer att huvudmannen har fördelat undervisningstid i enlighet med eller utöver vad som krävs för att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid på samhällsvetenskapsprogrammet, humanistprogrammet och barn- och fritidsprogrammet. Intervjuer med lärare och rektorn visar att den undervisningstid som schemaläggs överstiger den tid som har fördelats. Intervjuer visar vidare att schemabrytande dagar, så som idrottsdagar, nationella prov och dagar för utvecklingssamtal, har räknats bort när undervisningstiden har schemalagts.

Såväl elever som lärare uppger i intervju att det sällan ställs in lektioner och att eleverna oftast har vikarie om någon lärare är sjuk. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att samtliga lärare i sin tjänst har schemalagd tid någon lektion per vecka då lärare ska kunna vikariera för frånvarande kollegor. Av intervjuer framgår att lektioner sällan behöver ställas in och att elever endast vid något enstaka tillfälle ges uppgifter att arbeta med på valfri plats i stället för lektion med vikarie.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning enligt denna lag processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Av 2 kap. 15 § skollagen framgår vidare att en legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation.

Av 16 kap. 17 § framgår att utbildningen på nationella program ska bedrivas i form av heltidsstudier. Enligt 16 kap. 1 § har eleverna rätt till ett minsta antal undervisningstimmar om 60 minuter. Den garanterade undervisningstiden för elever på högskoleförberedande program är 2 180 undervisningstimmar. Den garanterade undervisningstiden för elever på yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar för elever som påbörjat sin utbildning höstterminen 2023 eller senare. För elever som påbörjat sin utbildning tidigare är den garanterade undervisningstiden 2 430 undervisningstimmar.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att HELSINGBORGSKOMMUN brutit mot bestämmelserna när det gäller lärarledd undervisning och garanterad undervisningstid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolans arbete med särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn visar att om en elev trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen ska detta anmälas på en blankett. Elevhälsans personal och rektorn säger att alla lärare inte använder denna blankett och att det även finns möjlighet för lärare att boka tid med elevhälsan för att diskutera elever och för att göra en anmälan. Intervjuer med elevhälsans personal och med rektorn visar att de

regelbundet checkar av hur det går för eleverna vid arbetslagsträffar där elevhälsan medverkar, och att de använder sig av så kallade stoppljus. På detta sätt tvingas lärare ta ställning till hur det går för eleverna och signalera om någon elev trots extra anpassningar riskerar att inte nå betygsriterierna och därmed behöver anmälas.

Av intervjuer med lärare och med personal i elevhälsan framkommer att det inte startas utredningar för alla elever som anmäls på de blanketter eller forum som är avsedda för att göra anmälan på. Av intervjun med rektorn framgår dock att de anmälningar som görs via blanketten eller genom mötesbokningar med personal i elevhälsan inte enbart handlar om anmälningar om att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas. Anmälningar görs och blanketter fylls även i när lärare känner annan oro för elever. I dessa fall startas inte utredningar om behov av särskilt stöd, utan andra åtgärder sätts in för att ta reda på de bakomliggande problemen. Av intervju med rektorn framkommer att om det efter sådana initiala åtgärder finns signaler om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas, görs en sådan utredning. Rektorn uppger i intervju att om en elev anmäls för att eleven trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen, startas alltid en utredning.

Av intervju med rektorn framkommer vidare att i de fall rektorn fattar beslut om reducerat program inom ett åtgärdsprogram, fattar hen även beslut om vilka kurser som ska tas bort och som reduceringen omfattar.

Elever och lärare uppger i intervju att det under innevarande läsår inte finns möjlighet att gå om några kurser som elever fått F i. De uppger att elever i stället genomför provningar och att eleverna inför sådana provningar erbjuds stödlektioner flera gånger i veckan. I intervjuer med såväl elever och lärare som med rektorn framgår att provningar genomförs på hela kursen. Rektorn uppger i intervju att det inte stämmer att elever inte erbjuds att gå om kurser och att elever erbjuds det i samtliga fall de har fått ett F. Rektorn säger att merparten av eleverna dock väljer att göra en provning och ta emot det stöd som då erbjuds inför provningar i stället eftersom eleverna hellre vill följa sin klass och gå de kurser som klassen går. Om någon elev vill gå om en kurs ordnar de det, enligt rektorn.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se

till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Vidare ska, enligt 3 kap. 9 § skollagen, ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Av 9 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört samma kurs två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att HELSINGBORGS KOMMUN brutit mot bestämmelserna när det gäller arbetet med särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera lärare på IMS och IMA säger att det inte finns någon elev som behöver studiehandledning som inte får det alls. Av intervju med lärare framgår att majoriteten av eleverna får en timme studiehandledning på modersmålet i veckan och att enstaka elever får två timmar. Alla lärare säger att de inte tycker att en timme studiehandledning i veckan är tillräckligt, att fler elever än de enstaka som får två timmar i veckan behöver mer tid och säger att skälet till att de inte får mer tid är att det inte finns tillräckligt med resurser. Alla representanter från elevhälsan säger att de misstänker att behovet av studiehandledning på modersmålet är större men säger att de inte känner till om det är så att eleverna inte kan ges mer tid än en timme. Rektorn säger att en timme i veckan är väl avvägt eftersom grupperna i studiehandledning är små och eleverna i gruppen ofta befinner sig i samma fas av den språkliga utvecklingen. I de fall de gör en bedömning att eleverna behöver mer studiehandledning, lägger de till mer tid. Rektorn säger också att det inte finns någon begränsning i hur mycket studiehandledning på modersmålet som elever kan få, men att det noga analyseras vilket behov som finns och om eleven hjälps av mer studiehandledning. Rektorn säger slutligen att

studiehandledning är en stor utgift varje år, men att det alltid är behoven av studiehandledning som styr och inte ekonomin.

Rättslig reglering

Enligt 9 kap. 9 § gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att HELSINGBORGSKOMMUN brutit mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmålet. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Ildiko Lundqvist

Beslutsfattare

Signerat av: Ildiko Lundqvist

X Viveka Berglund

Föredragande

Signerat av: Viveka Berglund

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Nerman Hopovac medverkat.